

Utbildningsinspektion i Nordalsskolan, förskoleklass och grundskola årskurserna 1–7 samt obligatorisk särskola årskurserna 1–7

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	4
Bedömning av förutsättningarna	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Nordalsskolan den 5 och 6 september 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanerna och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen inom två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Melleruds kommun och Nordalsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Nordalsskolan intervjuades rektorn, personal och elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser.

Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Nordalsskolan	Antal elever
Skolbarnsomsorg	64
Förskoleklass	28
Grundskola	252
Obligatorisk särskola	5

Utbildningen vid Nordalsskolan omfattar elever i förskoleklass och årskurserna 1–7. Vid skolan finns sedan höstterminen 2006 kommunens grundsärskola för årskurserna 1–7. Undervisningen bedrivs i åldershomogena grupper för samtliga årskurser. Inför årskurs 6 kommer elever från Fagerlidsskolan till Nordalsskolan. I anslutning till skolan finns två fritidshem som är lokal- och verksamhetsintegrerade.

Vid Nordalsskolan finns, i samverkan med Rådaskolan, en förberedelseklass för asylsökande elever.

Nordalsskolan är kommunens största skola för årskurserna 1–7. Den ligger i kommunens centralort, Mellerud, i nära anslutning till Rådaskolan 8–9 och Dahlstiernska gymnasiet. Nordalsskolan är byggd i ett plan och togs i bruk 1985.

Efter årskurs 7 fortsätter eleverna sin skolgång vid Rådaskolan 8–9.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Nordalsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanerna och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att eleverna vid Nordalsskolan ges möjlighet till utveckling och lärande i den riktning som målen för skolformen föreskriver. Utifrån intervjuer och observationer under inspektionen kan inspektörerna konstatera att eleverna trivs på skolan och att de känner sig trygga. Inspektörernas bedömning är att eleverna har tillgång till böcker, skrivmaterial och andra hjälpmedel som behövs för att nå de nationella målen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolans arbetsplan mot mobbning och annan kränkande behandling uppfyller inte de krav som ställs på en likabehandlingsplan (lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Svenska som andraspråk skall vara ett eget ämne (2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör analysera kunskapsresultaten och redovisa åtgärder för att förbättra dem.
- Den systematiska uppföljningen och utvärderingen av elevernas kunskapsutveckling bör vidareutvecklas och omfatta samtliga ämnen.
- Skolan bör arbeta vidare med att för eleverna förtydliga målen för undervisningen och elevernas lärande.
- Skolan bör arbeta för att ge eleverna ett successivt större inflytande över det egna lärandet.
- Åtgärdsprogrammen bör förbättras.
- Elevernas individuella utvecklingsplaner bör utvecklas.
- Datorn som pedagogiskt verktyg bör utvecklas.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanerna och de nationella kursplanerna.

Inspektörerna bedömer att eleverna vid Nordalsskolan ges möjlighet till utveckling och lärande i den riktning som målen för skolformen föreskriver.

Enligt personalen följs elevernas kunskapsutveckling fortlöpande upp genom diagnoser, läsutvecklingsscheman, tester m.m. Resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 5 redovisas i skolans kvalitetsredovisning. Enligt skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2004/2005 har 40 av skolans 47 elever i årskurs 5 uppnått målen vid de nationella ämnesproven i ämnet svenska. I matematik och engelska har 35 elever uppnått målen för respektive ämne. För läsåret 2005/06 har 37 av skolans 46 elever i årskurs 5 uppnått målen vid de nationella ämnesproven i ämnet svenska. I matematik och engelska har 33 elever uppnått målen för respektive ämne. Inspektörerna bedömer att elevernas resultat vid de nationella ämnesproven är något lägre år 2006 än de resultat som redovisas för år 2005. Resultaten som även redovisas för pojkar respektive flickor visar att flickor och pojkar uppnådde ett likvärdigt resultat. Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera kunskapsresultaten och redovisa åtgärder för att förbättra dem.

Den systematiska uppföljningen och bedömningen av elevernas kunskapsutveckling är begränsad till svenska, engelska och matematik. Bedömningen av kunskapsutvecklingen i övriga ämnen intar en mer undanskymd plats. Inspektörerna bedömer att den systematiska uppföljningen och utvärderingen av elevernas kunskapsutveckling bör vidareutvecklas och omfatta samtliga ämnen.

I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet anges att skolan skall klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har. Utifrån de klassrumsobservationer och intervjuer inspektörerna gör är intrycket att eleverna endast i liten omfattning är medvetna om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Vid inspektionen ser inspektörerna inte att målen är tydliggjorda i det dagliga arbetet eller att eleverna ges möjlighet att utvärdera och reflektera över sitt lärande. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta vidare med att för eleverna förtydliga målen för undervisningen och elevernas lärande.

Utifrån intervjuer och observationer under inspektionen kan inspektörerna konstatera att eleverna trivs på skolan och att de känner sig trygga. Personalen har på skolan arbetat med och utbildat sig i värdegrundsfrågor och detta har enligt rektorn och personalen gett resultat. Inspektörerna möter trevliga och hjälpsamma elever under inspektionen som gärna berättar om sin skola och visar inspektörerna tillräta.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetsätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Eleverna deltar i klassråd och elevråd. De får där arbeta i demokratiska former. Eleverna berättar att elevrådet fått ansvara för ett konto, som de bland annat använt för att köpa bollar till rastaktiviteter och böcker till skolans bibliotek. De tycker att de får bestämma mycket.

Enligt intentionerna i läroplanen skall elevernas möjlighet till inflytande utvecklas så att eleverna i högre grad, och efter ålder och mognad, får inflytande över sitt lärande. Undervisningen skall bedrivas så att eleverna, genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen, kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ansvar. Eleverna uppger att de i mycket liten omfattning har inflytande över eller tar ansvar för sitt eget lärande. De berättar vid inspektionen att det är läraren som bestämmer vad de skall arbeta med och i huvudsak hur de skall arbeta. Ett flertal intervjuade elever säger att de inte planerar några arbeten själva. På Nordalsskolan blir elevernas möjlighet att ta ansvar för sitt eget lärande därmed begränsat. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att ge eleverna ett successivt allt större inflytande över det egna lärandet.

I skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att eleverna skall känna sig trygga. Skolan arbetar aktivt med värdegrundsfrågorna och utvecklar på så sätt en trygg miljö. Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling. Vid inspektionstillfället har skolan en arbetsplan mot mobbning och annan kränkande behandling. Arbetsplanen omfattar inte alla former av kränkande behandling, dvs. diskriminering,

trakasserier och kränkande behandling som inte har samband med diskrimineringsgrunderna s.k. annan kränkande behandling. Planen utgår ifrån det snävare begreppet mobbning. Planen saknar bland annat en översikt över de insatser som behövs för att främja likabehandling samt för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Planen saknar även vilka insatser som avser att påbörjas och genomföras under det kommande året samt rutiner för hur händelser och åtgärder skall dokumenteras. Vuxen - elevperspektivet saknas likaså. Arbetsplanen mot mobbning och annan kränkande behandling är dessutom odaterad vilket försvårar kontrollen av att den skall följas upp och ses över årligen. Arbetsplanen mot mobbning och annan kränkande behandling kan inte anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver. Inspektörerna bedömer att skolan saknar en likabehandlingsplan.

Organisation och arbetssätt

Inför höstterminen 2006 har personalen organiserats i två parallella spår från förskoleklassen och årskurserna 1–7 för att, enligt rektorn, eftersträva en bättre kontinuitet i elevernas lärande. Inför årskurs 6 kommer elever från Fagerlids-skolan till Nordalsskolan. För dessa elever innebär detta en ny skolmiljö i årskurserna 6–7 vilket upprepas då de fortsätter sin skolgång vid Rådaskolan i årskurserna 8–9. Inspektörerna får inte någon pedagogisk förklaring till varför dessa skolbyten sker. Grundsärskolans yngre elever har inför höstterminen 2006 flyttat till Nordalsskolan från Åsens skola och Åsebro skola. Rektorn vid Nordalsskolan är rektor för grundsärskolans elever i årskurserna 1–7, men grundsärskolans personal och elever tillhör inte något av de tidigare nämnda spåren på skolan. Särskolegruppen består av fem elever. En av dem deltar ibland i lektioner på Rådaskolan.

Rektorn, skolans speciallärare och skolsköterskan bildar ett team som träffas regelbundet för att följa upp och planera skolans elevvård. Skolans elevvårdsarbete har som mål att skapa en så positiv studie- och arbetsmiljö som möjligt samt stärka elevens självförtroende och då problem uppstår snabbt ingripa med adekvata åtgärder. Personalen anser att alla elever i behov av särskilt stöd inte får detta. Tysta elever kommer lätt i kläm. Enligt skolans elevvårdsteam saknas en samsyn inom skolan om vad särskilt stöd är. Åtgärderna i de åtgärdsprogram som inspektörerna tar del av redovisar inte alltid vem som är ansvarig för respektive åtgärd eller tidpunkt för utvärdering av åtgärdsprogrammet. Inspektörerna bedömer att åtgärdsprogrammen bör förbättras. Inspektörerna vill även uppmärksamma skolan på att en diskussion om innebörden av särskilda stödåtgärder är behövlig.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Som tidigare nämnts bör skolan arbeta för att öka elevernas kännedom om målen. Vid utvecklingssamtalen upprättas individuella utvecklingsplaner, där mål för elevens lärande skrivs. Alla elever har, enligt personalen, en individuell utvecklingsplan. I planen finns mål som eleven, föräldern respektive läraren anser att eleven skall arbeta med under tiden fram till nästa utvecklingssamtal. Elevernas mål i de individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tar del av saknar ibland koppling till de nationella målen. Inspektörerna konstaterar att eleven och hemmet tar ett stort ansvar för måluppfyllelsen i de planer som inspektörerna får ta del av. Lärarna har, enligt eleverna, dessa planer i en pärm och lärarna påminner eleverna om vad som står där, men målen används inte vid pla-

neringen av det dagliga arbetet. Inspektörerna bedömer att arbetet med att utveckla elevernas individuella utvecklingsplaner bör fortsätta.

Kvalitetsarbete och ledning

Skolan upprättar en kvalitetsredovisning som till sitt innehåll motsvarar kraven i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. Vid samtal med personalen framkommer att arbetet med kvalitetsredovisningen sker företrädesvis i början och slutet av läsåret, vilket enligt inspektörerna ger en bild av att den inte fungerar som ett redskap för skolutveckling.

I skollag och läroplan framhålls att rektorn skall ha pedagogisk insikt, liksom att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn för Nordalsskolan har mångårig pedagogisk erfarenhet som lärare och rektor. Rektorn håller sig förtrogen med verksamheten genom dagliga kontakter och samtal med skolans personal. Varje onsdag eftermiddag träffas all personal i olika konstellationer, ibland alla tillsammans, ibland i mindre arbetslag. Enligt personalen är rektorn drivande när det gäller den pedagogiska utvecklingen på skolan. Inspektörerna bedömer att rektorn är förtrogen med verksamheten.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Samtliga lärare på skolan har lärarutbildning, enligt rektorn, men undervisar i ett flertal fall i ämnen som de inte har behörighet för. Fem anställda genomgår SÄL-utbildning som avslutas under höstterminen 2006.

Modersmålsundervisning har under tidigare läsår inte bedrivits i kommunen, men enligt aktuell information görs hösten 2006 en kartläggning av behovet i kommunens skolor. Modersmålsundervisning förekommer dock inte vid inspektionstillfället i Nordalsskolan.

Svenska som andra språk erbjuds inte elever i årskurserna 1–2, enligt personalen. Den undervisning som skolan bedriver under beteckningen svenska som andraspråk är mer att betrakta som stöd i svenska och dessa elever läser inte enligt kursplanen för svenska som andraspråk. Inspektörerna bedömer att svenska som andra språk skall erbjudas alla elever som behöver det och att det skall vara ett eget ämne.

Lokalerna är rymliga och väl anpassade till verksamheten. Det finns tillgång till extrautrymmen. Personalen upplever dock lokalerna som slitna. Grundsärskolans elever har vid inspektionstillfället huvuddelen av sin undervisning i två rum där ett av rummen saknar möjlighet till avskildhet vilket, enligt personalen, försvårar elevernas behov av avskildhet och koncentration.

En datorsal finns, men enligt eleverna är datorerna långsamma och används sällan. Inspektörerna bedömer att användningen av datorn som pedagogiskt verktyg bör utvecklas.

Inspektörernas bedömning är att eleverna har tillgång till böcker, skrivmaterial och andra hjälpmedel som behövs för att nå de nationella målen.

Fritidshemmet är öppet från kl. 6.30 till kl. 18.30. De barn som är i behov av fritidshemsplats får det på skolan upp till och med 12 års ålder. Vid inspektionstillfället är 64 barn från förskoleklass och årskurserna 1–5 inskrivna vid fritidshemmet.

Datum	Ort
2007-03-21	Göteborg

Ulla-Britt Norin

Birgit Persson